

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет природничих наук
Кафедра анатомії і фізіології людини та тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізіологія процесів старіння

Освітня програма	Лабораторна діагностика
Спеціальність	091 Біологія
Галузь знань	09 Біологія

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фізіологія процесів старіння
Викладач (-і)	Івасюк Ірина Йосипівна
Контактний телефон викладача	0505140193
Е-mail викладача	kfa@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний (<i>offline</i>)
Обсяг дисципліни	180 год (6 кредити)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	щотижня
2. Анотація до курсу	
<p>Фізіологія процесів старіння - Геронтологія – (з грец. мови геронтос – старіння і логос – наука) – це наука про старість і старіння, що вивчає процеси старіння із загально-біологічних позицій, а також досліджує суть старості та вплив її приходу на людину і суспільство.</p> <p>Необхідно чітко розрізняти поняття старіння і старість. Старість – закономірно наступаючий заключний період вікового індивідуального розвитку. Старіння – це руйнівний процес, що призводить до зниження фізіологічних функцій організму. Старіння представляє собою постійно розвиваючі і незворотні зміни структур і функцій живої системи. Старіння – це перш за все функція часу, його не можна зупинити. Старість і смерть – неминучі.</p> <p>Старіння – процес суперечливого розвитку живих клітин від моменту зародження життя до його закінчення. Припущення, що потенційно безсмертні мікроорганізми, позбавлені наукової цінності життя планети як ціле – безмежне, можливостям її розвитку немає меж, але життя в рамках індивідуального існування, обмеженого в часі, не володіє цими властивостями. Для етапу індивідуального розвитку життєві програми запрограмовані, включаючи старіння і закінчення життя-смерть.</p> <p>Основні поняття геронтології – вік, старіння, старість, довголіття, безсмертя – відображають людські уявлення про життєві процеси, об'єктивні закони життя, а також сильне бажання жити довго.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: подати відомості про біологію старіння як загально-біологічний і неминучий процес та ознаки старіння організму людини в цілому і конкретні його прояви в кожній із систем.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчити теоретичні основи процесу старіння, особливості адаптації у похилому і старечому віці. - проаналізувати шляхи збереження фізичного, психічного і соціального здоров'я людей похилого віку. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен	

знати:

- загальні закономірності старіння;
- механізми вітаукту-процесу, спрямованого на збереження життєдіяльності;
- вікові зміни регулюючих систем організму ;
- вікові зміни інших систем організму;
- ознаки хвороб, які зустрічаються у людей поважного віку та їх профілактику,
- ознаки небезпечних для життя станів;
- особливості організації праці, побуту, відпочинку, лікування і догляду за людьми похилого і старечого віку.

вміти:

- попередити виникнення небезпечних для життя ускладнень хвороб людей літнього віку;
- організувати належний режим праці, відпочинку, харчування;
- забезпечити адекватні до функціонального стану побутові та життєві умови;
- розрізняти вікові ознаки та хворобливі прояви.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
Семінарські заняття/ <u>практичні</u> /лабораторні	30
Самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
V-й семестр	091 Біологія	III курс	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Змістовний модуль 1. Проблеми старіння людини

Тема 1. Геронтологія і геріатрія як науки.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год	0	Згідно розкладу
Тема 2. Особливості перебігу захворювань органів дихання у осіб похилого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 3. Особливості перебігу системи органів кровообігу в похилому і стар	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 4. Особливості перебігу захворювань органів травлення у пацієнтів лого віку. пацієнтів похилого віку. Хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу

Тема 5. Гепатити. Хвороби печінки у людей похилого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 6. Вікові зміни і хвороби міхура та товстого кишечника похилого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 7. Вікові зміни і хвороби нирок і сечових шляхів, передміхурової залози.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 1. Старіння людини як біологічний процес	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 2. Оцінка стану серцево-судинної системи.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 3. Вікові зміни та вікова патологія сечовивідних шляхів.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 4. Хвороби органів дихання у людей різного віку.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 5. Порушення обміну речовин. Ожиріння.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 6. Вікові зміни та хвороби органів слуху.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 5. Контрольна підсумкова робота	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Змістовний модуль 2. Особливості перебігу захворювань в осіб похилого віку.					
Тема 1. Особливості перебігу захворювань ендокринної системи й обміну речовин в пацієнтів похилого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 2. Особливості перебігу опорно-рухового апарату в пацієнтів похилого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 3. Захворювання органа зору у осіб похилого віку	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 4. Захворювання органа слуху у осіб похилого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 5. Ураження шкіри у осіб похилого віку	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу

Тема 6. Особливості перебігу захворювань нервової системи і порушень психіки у осіб похилого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 7. Адаптація до старості.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 8. Соціальний захист населення літнього і старечого віку.	Лекція	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 1. Вікові зміни та хвороби органів зору.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 2. Хвороби ШКТ у людей різного віку. характерні відмінності протікання хвороби.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 3. Організація роботи закладу емоціонального типу для людей похилого і старечого віку	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 4. Фізіологічне старіння. Патологічне старіння. Хвороби крові у людей різного віку.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 5. Особливості фармакодинаміки у пацієнтів похилого віку прирізних патологіях.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 6. Спадкові захворювання та ймовірний час їх виникнення.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 7. Хвороби органів кровообігу у людей різного віку.	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу
Тема 8. Контрольна підсумкова робота	Практичне заняття	Згідно списку літератури	2 год		Згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p><i>Поточний контроль</i> здійснюється під час проведення лекційних, практичних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p><i>Модульний контроль</i> (сума балів за окремих змістовий</p>
-----------------------------------	--

модуль) проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі екзамену.

Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Оцінка знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
80 - 89	B	добре	
70 - 79	C	задовільно	
60 - 69	D		
50 - 59	E		
26 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Вимоги до письмової роботи

Підсумкова письмова робота виконується у формі комплексної контрольної роботи.

Семінарські заняття

-

Умови допуску до підсумкового контролю

Студент допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав сумарно 25 балів і вище.

7. Політика курсу

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 26 вересня 2018 р. № 688-р
Київ

Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року

1. Затвердити план заходів з реалізації Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року, що додається.

2. Міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, обласним, Київській міській державним адміністраціям:

розробити та затвердити до 1 грудня 2018 р. галузеві та регіональні плани заходів з реалізації Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року;

подавати щороку до 15 лютого Міністерству соціальної політики інформацію про стан виконання плану заходів для її узагальнення та подання до 15 березня Кабінетові Міністрів України.

3. Рекомендувати органам місцевого самоврядування розробити плани заходів з реалізації Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року.

Прем'єр-міністр України	В.ГРОЙСМАН
Інд. 73	

	ЗАТВЕРДЖЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2018 р. № 688-р
--	---

ПЛАН ЗАХОДІВ з реалізації Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року

Найменування завдання	Найменування заходу	Строк виконання	Відповідальні за виконання	Індикатор виконання
-----------------------	---------------------	-----------------	----------------------------	---------------------

1. Поліпшення умов для самореалізації громадян похилого віку та їх участі у процесах розвитку суспільства, зокрема:

<p>1) стимулювання продовження трудової діяльності та забезпечення гнучкого режиму робочого часу для працівників похилого віку, сприяння їх волонтерській діяльності</p>	<p>імплементация норм Рекомендації Міжнародної організації праці № 162 щодо літніх працівників в національне законодавство, спрямованих на розширення можливостей продовження трудової діяльності для працівників похилого віку, забезпечення гнучкої організації праці та робочого часу для таких працівників</p>	<p>2018-2020 роки</p>	<p>Мінсоцполітики</p>	<p>подано на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект</p>
	<p>аналіз трудового законодавства з метою виявлення норм, що можуть спричинити дискримінацію громадян похилого віку на ринку праці та стимулювати припинення трудової діяльності раніше або одразу ж після досягнення пенсійного віку</p>	<p>друге півріччя 2018 року</p>	<p>Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції, соціальні партнери (за згодою)</p>	<p>підготовлено інформацію за результатами проведеного аналізу</p>
	<p>опрацювання питання розроблення та впровадження програм підготовки до виходу на пенсію та патронажу колишніх співробітників після їх виходу на пенсію</p>	<p>2018-2022 роки</p>	<p>Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький</p>	<p>розглянуто положення під час ведення переговорів з укладення Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної</p>

		орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою)	політики і трудових відносин в Україні на новий строк
вивчення міжнародного досвіду з працевлаштування громадян передпенсійного віку з урахуванням гендерних особливостей	-“-	Мінсоцполітики	підготовлено аналіз міжнародного досвіду з працевлаштування працівників передпенсійного віку
розвиток державної системи професійної орієнтації населення, зокрема громадян похилого віку, у тому числі шляхом залучення міжнародної технічної допомоги, а також вивчення успішного досвіду у відповідній сфері	постійно	Мінсоцполітики Мінекономрозвитку МОН МОЗ Мінагрополітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції Національна академія педагогічних наук (за згодою)	запроваджено професійну орієнтацію громадян похилого віку
організація і проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії щодо можливостей працевлаштування громадян похилого віку	2018-2022 роки	МПП обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	збільшено чисельність громадян похилого віку, які провадять трудову діяльність, зокрема із застосуванням гнучких форм зайнятості
підтримка створення громадянами похилого віку громадських організацій і об'єднань, залучення громадян похилого віку до волонтерської діяльності	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	збільшено чисельність громадян похилого віку, які працюють у громадському секторі (громадське навантаження та/або

	залучення волонтерів з числа громадян похилого віку до діяльності закладів охорони здоров'я, суб'єктів, що надають соціальні послуги, інших установ та закладів незалежно від форм власності та господарювання	-“-	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	громадський обов'язок) збільшено чисельність громадян похилого віку, залучених до волонтерської діяльності
	запровадження адміністративної звітності щодо провадження волонтерської діяльності (громадського навантаження та/або громадського обов'язку), у тому числі громадянами похилого віку	2018-2019 роки	Мінсоцполітики МОН МОЗ Міноборони інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції	затверджено форму звітності щодо чисельності волонтерів, які провадять волонтерську діяльність, зокрема у державних, комунальних закладах/установах
	сприяння створенню національної програми підтримки бізнесу у питаннях вікового менеджменту: проведення тренінгів та консультацій щодо обізнаності з питань віку, аналізу вікової структури підприємства, передачі знань, використання Інтернету з метою обміну практиками вікового менеджменту на підприємствах	2021-2022 роки	Мінсоцполітики Мінекономрозвитку соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено тренінги щодо вікового менеджменту на підприємствах
2)	поліпшення умов праці для запобігання небезпечному скороченню періоду трудової діяльності та погіршенню стану здоров'я працівників	імплементація норм Рекомендації Міжнародної організації праці №162 щодо літніх працівників у національне законодавство, зокрема внесення змін до Кодексу законів про працю України -	2018-2022 роки Мінсоцполітики Мінекономрозвитку Мінфін інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції	подано на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект

	виокремлення розділу “Праця літніх працівників” (обмеження асоціальних робочих годин, усунення шкідливих умов праці, підвищення комфортності робочих місць, обов’язкові медичні огляди тощо)				
3)	посилення адресності програм соціальної допомоги малозабезпеченим категоріям осіб, забезпечення доступності товарів і послуг першої необхідності для соціально вразливих громадян похилого віку	аналіз законодавства з питань грошової соціальної допомоги, компенсації, у тому числі на догляд, для громадян похилого віку з метою його оптимізації	2018-2019 роки	Мінсоцполітики	подано Кабінету Міністрів України аналітичну записку з пропозиціями щодо оптимізації діючого законодавства
		розроблення законопроекту про забезпечення державної соціальної підтримки населення, у тому числі громадян похилого віку	2020-2021 роки	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)	подано на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект
		аналіз та удосконалення місцевих програм з підтримки вразливих верств населення з метою підвищення доступності для громадян похилого віку транспортних послуг, послуг зв’язку, зокрема в сільській місцевості	постійно	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)	підвищено рівень доступності для громадян похилого віку транспортних послуг, послуг зв’язку, зокрема в сільській місцевості
4)	сприяння ініціативам з обміну досвідом і знаннями між поколіннями, розширення можливостей для передачі накопиченого	запровадження у закладах загальної середньої та професійно-технічної освіти годин спілкування та позакласних заходів щодо гідного ставлення до громадян похилого	друге півріччя 2018 року	МОН	запроваджено години спілкування та позакласні заходи щонайменше один раз на квартал

досвіду працівниками похилого віку	віку, роз'яснень вікових особливостей громадян похилого віку, формування поваги до людей незалежно від віку і виховання солідарності між поколіннями та недопущення дискримінації	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінмолодьспорт Мінсоцполітики Мінкультури громадські організації і об'єднання (за згодою)	започатковано проведення в молодіжних центрах, бібліотеках спільних з громадянами похилого віку вечорів щонайменше один раз на квартал
започаткування в молодіжних центрах, бібліотеках, спільних вечорів/зустрічей з громадянами похилого віку щодо обміну досвідом	запровадження інноваційної соціальної програми “Програма менторства” у міжпоколінному діалозі через опікування громадянами старше 50 років, у тому числі громадянами похилого віку, дітей/сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах	2022 рік	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	затверджено методичні рекомендації щодо запровадження соціальної програми “Програма менторства”
5) формування політики навчання протягом життя з метою залучення громадян похилого віку до участі в освітніх процесах, розширення можливостей оволодіння новими професійними та загальноосвітнім і навичками, зокрема у сферах	внесення змін до законодавства щодо особливостей навчання громадян похилого віку	2018-2019 роки	МОН Мінсоцполітики	подано на розгляд Кабінету Міністрів України проект Закону України “Про освіту дорослих”
формування можливостей оволодіння новими професійними та загальноосвітнім і навичками, зокрема у сферах	організація для громадян похилого віку короткострокових курсів комп'ютерної грамотності, навчання використання сучасних електронних платіжних	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) МОН	організовано на базі закладів, установ, організацій різних форм власності 1,5

сучасних комунікацій, комп'ютерної та інформаційної грамотності	систем, програм дистанційного спілкування з використанням Інтернету, курсів іноземної мови, зокрема на базі закладів освіти, установ соціального обслуговування, молодіжних центрів	Мінсоцполітики Мінмолодьспорт соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	тис. короткострокових комп'ютерних курсів, курсів іноземних мов, використання новітніх технологій мобільного зв'язку	
	запровадження консультативної підтримки громадянам передпенсійного віку, громадянам похилого віку з питань розвитку та планування кар'єри, підтвердження результатів неформального навчання за робітничими професіями, подальшого навчання та підвищення кваліфікації з урахуванням набутого досвіду та тенденцій ринку праці	--	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) соціальні партнери (за згодою)	запроваджено надання консультативної підтримки на базі установ соціального обслуговування, зокрема територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг)
	розроблення адаптованих для громадян похилого віку інформаційних та роз'яснювальних матеріалів стосовно отримання послуг державної системи житлово-комунального господарства, в тому числі через Єдиний державний портал адміністративних послуг	2018-2019 роки	Мінрегіон Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські об'єднання (за згодою)	підвищено поінформованість громадян похилого віку про можливості державної системи житлово-комунального господарства
б) сприяння ресоціалізації громадян похилого віку, в тому числі внутрішньо переміщених осіб, у життя громади	аналіз стану виконання Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні"	друге півріччя 2018 року	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	подано Кабінету Міністрів України аналітичну записку з пропозиціями щодо удосконалення діючого законодавства

<p>розроблення проекту акта щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505 “Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (Офіційний вісник України, 2014 р., № 80, ст. 2271; 2015 р., № 70, ст. 2312) щодо збільшення розміру щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам, які отримують пенсії, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг</p>	<p>-“-</p>	<p>громадські організації і об’єднання (за згодою)</p> <p>Мінсоцполітики і інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції</p>	<p>прийнято постанову Кабінету Міністрів України</p>
<p>розроблення законопроекту щодо внесення змін до Закону України “Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні” з урахуванням результатів проведеного аналізу його виконання</p>	<p>2019-2020 роки</p>	<p>Мінсоцполітики і інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) і інші громадські організації і об’єднання (за</p>	<p>подано на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект</p>

	подання пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правового акта щодо спрощення порядку призначення (відновлення) соціальних виплат та порядку контролю за здійсненням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, які отримують пенсії	друге півріччя 2018 року	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції	прийнято постанову Кабінету Міністрів України
	залучення громадських організацій і об'єднань, зокрема громадян похилого віку, органів самоорганізації населення до процесів формування, реалізації та моніторингу політики розвитку громади	постійно	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	забезпечено залучення до розроблення та обговорення проектів регіональних програм, програм громад з громадськими об'єднаннями громадян похилого віку, органами самоорганізації населення
2. Збереження здоров'я та забезпечення добробуту громадян похилого віку шляхом:				
1) заохочення до здорового способу життя осіб усіх вікових груп як умови здорового старіння та активного довголіття, у тому числі сприяння фізичній активності громадян похилого віку	запровадження соціальної реклами з питань здорового способу життя осіб усіх вікових груп як умови здорового старіння та активного довголіття	2018-2022 роки	МІП МОЗ Мінсоцполітики Мінмолодьспорт обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	запроваджено соціальну рекламу
	вивчення за участю	2019-	Мінсоцполітики	запроваджено

представників сторін соціального діалогу на національному рівні питання запровадження додаткового вихідного дня для працівників, які протягом року не хворіли/не використовували листок непрацездатності	2022 роки	інші центральні органи виконавчої влади Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (за згодою) Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні (за згодою)	додаткові стимули щодо здорового способу життя
розвиток соціально-педагогічної послуги “Університет третього віку”, зокрема через розвиток центрів активного довголіття, центрів дозвілля, у тому числі на базі діючих установ соціального обслуговування для громадян похилого віку	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Мінсоцполітики	утворено при всіх територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) центри активного довголіття, центри дозвілля, в кожному регіоні - обласний центр пам'яті
розвиток міжнародного партнерства в наданні соціально-педагогічної послуги “Університет третього віку” на засадах найкращих практик та реалізації соціальних туристичних програм	-“-	Мінсоцполітики МОН громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено спільні міжнародні заходи
проведення та підтримка соціальних туристичних програм	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	взято участь у заходах із здорового способу життя громадян похилого віку (Міжнародна Олімпіада, м. Лази, Польща,

		згодою) Мінкультури Мінсоцполітики	Міжнародна зимова Сеньйоріада, м. Рабка Здруй, Польща, Міжнародна Сеньйоріада, м. Зволен, Словаччина, Міжнародна Сеньйоріада, м. Луцьк, Україна); заходах з розвитку соціального туризму
запровадження Всеукраїнської спартакіади громадян похилого віку, у тому числі ветеранів	щорок у	Мінмолодьспорт Мінсоцполітики Київська міська держадміністрація органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено щорічну Всеукраїнську спартакіаду громадян похилого віку, у тому числі ветеранів
організація і проведення фізкультурно- оздоровчих, спортивних заходів, акцій, спрямованих на залучення до занять фізичною культурою і спортом громадян похилого віку	2018- 2022 роки	Мінмолодьспорт інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	залучено громадян похилого віку до занять фізичною культурою і спортом
розроблення рекомендацій щодо проведення заходів з фізкультурно- спортивної реабілітації, мотивації до фізичної активності, навчання навичкам занять з фізичної культури,	2018- 2019 роки	Мінсоцполітики Мінмолодьспорт МОЗ державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова	затверджено відповідні рекомендації

	<p>проведення навчально-тренувальних занять в установах соціального обслуговування для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю (будинках-інтернатах для людей похилого віку та людей з інвалідністю, геріатричних пансіонатах, територіальних центрах, реабілітаційних установах та інших) з урахуванням вікових особливостей та нозологічних форм захворювань</p>		<p>Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)</p>		
	<p>організація та проведення для громадян похилого віку благодійних культурних програм, заходів, зокрема благодійних вистав, концертів, мистецьких виставок, свят, балів</p>	<p>постійно</p>	<p>обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)</p>	<p>збільшено кількість громадян похилого віку, залучених до культурних заходів</p>	
	<p>удосконалення туристичних маршрутів, умов проживання на туристичних базах з урахуванням специфіки організації відпочинку громадян похилого віку</p>	<p>2019-2020 роки</p>	<p>обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)</p>	<p>підвищено рівень доступності туристичних послуг для громадян похилого віку</p>	
	<p>розроблення і реалізація комплексних регіональних програм, планів щодо запровадження соціального туризму для громадян похилого віку</p>	<p>2019-2022 роки</p>	<p>обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)</p>	<p>створено механізм організації соціального туризму для громадян похилого віку</p>	
2)	<p>підвищення рівня поінформованості громадянського суспільства,</p>	<p>розроблення заходів з проведення інформаційно-роз’яснювальної</p>	<p>друге півріччя 2018</p>	<p>МПП МОЗ Мінсоцполітики Мінмолодьспорт</p>	<p>прийнято розпорядження Кабінету Міністрів</p>

<p>проведення для отримувачів послуг, зокрема громадян похилого віку, тематичних лекцій, бесід, вечорів у навчальних закладах, установах соціального обслуговування, клубах, закладах охорони здоров'я, закладах/установах соціальної сфери з питання здорового старіння та активного довголіття, якості життя в похилому віці, профілактики захворювань та надання геріатричної допомоги, формування навичок збереження здоров'я як фізичного, так і психічного, та догляду за хворими</p>	<p>2018-2022 роки</p>	<p>згодою) обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) Міжнародний благодійний фонд "Карітас України" (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)</p>	<p>проведено для отримувачів послуг, зокрема громадян похилого віку, тематичні лекції, бесіди, вечори у навчальних закладах, установах соціального обслуговування, клубах, закладах охорони здоров'я, закладах/установах соціальної сфери</p>
<p>запровадження на підприємствах, виробництвах, в організаціях, закладах розміщення інформаційних бюлетенів, проведення для працівників лекцій, бесід з питань здорового старіння та активного довголіття, якості життя в похилому віці, профілактики захворювань та надання геріатричної допомоги, формування навичок збереження здоров'я як фізичного, так і психічного, та догляду за хворими</p>	<p>2019-2022 роки</p>	<p>обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) Міжнародний благодійний фонд "Карітас України" (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою) соціальні партнери (за згодою)</p>	<p>розміщено інформаційні бюлетені на підприємствах, виробництвах, в організаціях, закладах</p>

	запровадження на базі закладів охорони здоров'я, установ соціального обслуговування курсів з основ догляду за хворими для помічників/доглядальників, опікунів/піклувальників, фізичних осіб, що надають соціальні послуги, членів сімей важкохворих громадян похилого віку	2018-2022 роки	МОЗ Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) Міжнародний благодійний фонд "Карітас України" (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)	забезпечено проведення курсів з основ догляду на базі закладів охорони здоров'я, установ соціального обслуговування	
3)	визначення та оцінювання потреб громадян похилого віку в різних видах геріатричної допомоги (профілактичної, лікувальної, довготривалої, паліативної) за місцем їх проживання/перебування	розроблення уніфікованої програми оцінки потреб громадян похилого віку у геріатричній допомозі, зокрема геронтопсихіатричній	друге півріччя 2018 року	МОЗ державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) Міжнародний благодійний фонд "Карітас України" (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)	видано наказ МОЗ
	здійснення оцінювання потреб за затвердженою уніфікованою програмою оцінки потреб громадян похилого віку у геріатричній допомозі, зокрема	2019-2020 роки	державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України"	підготовлено звіт за результатами оцінювання потреб громадян похилого віку в різних видах	

	геронтопсихіатричний, у репрезентативних групах населення за місцем проживання/перебування		наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою) МОЗ	геріатричної допомоги з пропозиціями щодо шляхів запровадження такої допомоги	
	запровадження надання громадянам похилого віку геріатричної допомоги (профілактичної, лікувальної, довготривалої, паліативної) за місцем їх проживання/перебування через мережу закладів охорони здоров’я та з урахуванням результатів оцінки потреб громадян похилого віку	2021-2022 роки	МОЗ обласні, Київська міська держадміністрації державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чебота рьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)	запроваджено надання громадянам похилого віку геріатричної допомоги за місцем їх проживання/перебування через мережу закладів охорони здоров’я	
4)	нормативно-правового регулювання питань щодо надання геріатричної допомоги, розроблення та затвердження стандартів медичної допомоги (медичних стандартів) і клінічних протоколів надання різних видів такої допомоги, їх узгодження з	розроблення порядку організації надання громадянам похилого віку різних видів геріатричної допомоги (профілактичної, лікувальної, довготривалої, паліативної) за місцем їх проживання/перебування	2020-2021 роки	МОЗ державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)	прийнято постанову Кабінету Міністрів України

відповідними
стандартами
надання
соціальних
послуг

узгодження процедур
закупівель медичних та
соціальних послуг в
системі надання
геріатричної допомоги,
запровадження рівного
доступу/участі у
процедурах закупівель
медичних та соціальних
послуг державних і
недержавних структур

-“-

МОЗ
Мінсоцполітики
державна
установа
“Інститут
геронтології
імені Д. Ф.
Чеботарьова
Національної
академії медичних
наук України”
(за згодою)
Міжнародний
благодійний фонд
“Карітас України”
(за згодою)
інші громадські
організації і
об’єднання (за
згодою)

-“-

розроблення стандартів і
клінічних протоколів
надання геріатричної
допомоги з урахуванням
стандартів надання
соціальних послуг

2020-
2022
роки

МОЗ
Мінсоцполітики
державна
установа
“Інститут
геронтології
імені Д. Ф. Чебота
рьова
Національної
академії медичних
наук України”
(за згодою)
Міжнародний
благодійний фонд
“Карітас України”
(за згодою)
інші громадські
організації і
об’єднання (за
згодою)

видано накази
МОЗ

введення до
класифікатора професій
нової професії
“соціальний робітник з
основами медичних
знань” та затвердження
її кваліфікаційної
характеристики або

2019-
2020
роки

Мінсоцполітики
МОЗ
громадська
організація
“Інститут
професійних
кваліфікацій” (за
згодою)

видано
відповідні
накази

	професійного стандарту розроблення порядку визнання особи за станом здоров'я не здатною до самообслуговування (повністю або частково) та такою, що потребує постійної сторонньої допомоги	2018-2019 роки	МОЗ Мінсоцполітики	видано спільний наказ МОЗ та Мінсоцполітики
5)	передбачення в системі підготовки та післядипломної освіти медичних і соціальних працівників вивчення питань надання різних видів геріатричної допомоги, забезпечення активного довголіття та гідної якості життя в похилому віці	2019 рік	МОЗ МОН державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) Міжнародний благодійний фонд "Карітас України" (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)	введено в освітньо-професійні програми підготовки, перепідготовки і та підвищення кваліфікації (післядипломної освіти) сімейних лікарів та молодшого медичного персоналу курсу надання реабілітаційної, геріатричної, довготривалої та паліативної допомоги громадянам похилого віку
	проведення аналізу відповідних освітньо-професійних програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації (післядипломної освіти) фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників та введення за потреби в ці програми курсу організації надання геріатричної допомоги, довготривалого і паліативного догляду в стаціонарних умовах та вдома за громадянами похилого віку	2019 рік	МОН Мінсоцполітики державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) Міжнародний благодійний фонд "Карітас України" (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги	введено в освітньо-професійні програми підготовки, перепідготовки і та підвищення кваліфікації (післядипломної освіти) фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників курс організації надання

		(за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)	геріатричної допомоги, довготривалого і паліативного догляду в стаціонарних умовах та вдома за громадянами похилого віку
проведення аналізу кваліфікаційних характеристик професій працівників сфер охорони здоров'я, надання соціальних послуг в частині володіння знаннями з геріатричної допомоги, довготривалого і паліативного догляду в стаціонарних умовах та вдома за громадянами похилого віку та у разі потреби внесення до них відповідних змін	2019-2020 роки	МОЗ Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою) громадська організація “Інститут професійних кваліфікацій” (за згодою)	видано накази Мінсоцполітики, МОЗ, якими внесено зміни до кваліфікаційних характеристик професій працівників сфер охорони здоров'я, надання соціальних послуг
забезпечення перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників, лікарів загальної практики - сімейних лікарів, медичних сестер, у тому числі лікарів та медичних сестер установ соціального	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінсоцполітики МОЗ державна установа “Інститут геронтології	проведено перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників, сімейних лікарів, медичних

	<p>обслуговування, з питання надання геріатричної допомоги, вивчення особливостей довготривалого і паліативного догляду в стаціонарних умовах та вдома громадянам похилого віку, у тому числі на базі навчальних закладів післядипломної освіти, зокрема на базі Центру додаткової професійної освіти, державної установи “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України”, забезпечення перепідготовки та підвищення кваліфікації (післядипломної освіти) із залученням громадських об’єднань, благодійних організацій, установ та організацій, що мають досвід надання такої допомоги</p>			<p>імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)</p>	<p>сестер</p>
<p>б) забезпечення інтегрованого та безперервного підходу до надання різних видів геріатричної допомоги</p>	<p>запровадження міжгалузевої системи геріатричної підготовки кадрів</p>	<p>2022 рік</p>	<p>МОЗ Мінсоцполітики МОН державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою)</p>	<p>створено методологічно -ресурсний центр міжгалузевої геріатричної підготовки кадрів на базі державної установи “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеб отарьова Національної академії медичних наук України” за участю Міжнародного благодійного фонду “Карітас України”,</p>	

			Всеукраїнської ліги паліативної допомоги
затвердження регіональних програм розвитку геріатричної допомоги з урахуванням результатів оцінки потреб громадян похилого віку в такій допомозі, гендерних особливостей жінок і чоловіків	2021 рік	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)	затверджено регіональні програми розвитку геріатричної допомоги
сприяння утворенню при місцевих держадміністраціях, органах місцевого самоврядування та забезпечення функціонування дорадчо-консультативних органів (рад, робочих груп тощо) з розвитку медичної, геріатричної, соціальної допомоги громадянам похилого віку	2020 рік	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)	утворено при місцевих держадміністраціях, виконавчих комітетах органів місцевого самоврядування дорадчо-консультативні органи
розроблення методичних рекомендацій щодо діяльності закладів для осіб, які страждають на когнітивні розлади: центрів пам’яті, спеціалізованих геріатричних (геронтопсихіатричних) та паліативних відділень для осіб з деменцією, зокрема з хворобою Альцгеймера	2019 рік	МОЗ державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)	видано наказ МОЗ, яким затверджено методичні рекомендації

<p>7) удосконалення системи охорони здоров'я і соціального захисту населення в частині надання підтримки індивідуальної життєздатності та незалежності громадян похилого віку, профілактики захворювань, надання послуг з їх раннього виявлення та запобігання передчасній смертності</p>	<p>вивчення особливостей діагностики, лікування та реабілітації при множинній патології у громадян похилого віку, особливостей їх довготривалого та паліативного догляду</p>	<p>2019-2022 роки</p>	<p>МОЗ державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)</p>	<p>підготовлено інформаційно-методичне видання</p>
	<p>вивчення вікозалежних захворювань (причини, профілактика тощо)</p>	<p>2019-2022 роки</p>	<p>державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) МОЗ</p>	<p>підготовлено інформаційно-методичне видання</p>
	<p>визначення чинників передчасного старіння, підготовка пропозицій щодо профілактичних, реабілітаційних заходів</p>	<p>-“-</p>	<p>державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські</p>	<p>-“-</p>

	вивчення соціальних факторів старіння	-“-	організації і об'єднання (за згодою) МОЗ державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) МОЗ	-“-	
8)	запобігання нещасним випадкам, зокрема падінням, що трапляються з громадянами похилого віку, шляхом підвищення рівня поінформованості населення щодо факторів нещасних випадків та ефективних профілактичних заходів	вивчення стану нещасних випадків, що трапляються з громадянами похилого віку, їх причини та наслідки	2018-2019 роки	МОЗ інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	подано Кабінету Міністрів України інформаційно-аналітичні матеріали
	створення соціально спрямованих відеоматеріалів щодо запобігання нещасним випадкам, що трапляються з громадянами похилого віку, роз'яснення факторів нещасних		2020-2021 роки	МОЗ інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого	розроблено відеоматеріали

випадків, ефективних профілактичних заходів	самоврядування (за згодою) державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)	2020-2021 роки	МОЗ інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)	розроблено інформаційні матеріали
розроблення інформаційних матеріалів щодо запобігання нещасним випадкам для розміщення в місцях масового перебування людей (зокрема в медичних та соціальних закладах, на вокзалах, в магазинах, на зупинках)	МОЗ інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної	--	затверджено методичні рекомендації	
розроблення методичних рекомендацій із запобігання нещасним випадків серед громадян похилого віку для соціальних працівників, соціальних робітників				

			академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою)	
	проведення в установах соціального обслуговування лекцій, бесід з питання запобігання нещасним випадкам серед громадян похилого віку	2020-2021 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою) Мінсоцполітики	передбачено в планах надання соціальної послуги соціальної адаптації питання запобігання нещасним випадкам
	розроблення порядку обміну інформацією про нещасні випадки, що трапляються з людьми похилого віку, зокрема в зимовий період	-“-	Мінсоцполітики МВС МОЗ інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об’єднання (за згодою)	видано спільний наказ Мінсоцполітик и, МВС, МОЗ
9)	забезпечення загального доступу громадян похилого віку незалежно від місця їх проживання до послуг з профілактики передчасного старіння, негативних когнітивних та емоційних змін і затвердження методичних рекомендацій щодо діяльності мобільних служб надання паліативної допомоги, сестринського догляду вдома за громадянами похилого віку, денних служб геріатричної допомоги громадянам похилого віку та їх сім’ям	2020-2022 роки	МОЗ Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і	видано наказ МОЗ, яким затверджено методичні рекомендації

втрати здатності до самообслуговування		об'єднання (за згодою) Міжнародний благодійний фонд "Карітас України" (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)	
відкриття геріатричних кабінетів, зокрема геронтопсихіатричних, у структурі консультативних поліклінік госпітальних округів	2020-2022 роки	МОЗ обласні, Київська міська держадміністрації державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	відкрито геріатричні кабінети
запровадження в діяльності центрів громадського здоров'я роботи з профілактики передчасного старіння, формування навичок здорового та активного довголіття	-"-	МОЗ державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	видано наказ МОЗ, яким затверджено методичні рекомендації з організації діяльності центрів громадського здоров'я
проведення обов'язкових, профілактичних медичних оглядів громадян похилого віку на первинних медичних	2018-2022 роки	МОЗ обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування	забезпечено проведення обов'язкових, профілактичних медичних оглядів

	дільницях		(за згодою)	громадян похилого віку	
3.	Створення середовища, сприятливого для громадян похилого віку:				
1)	популяризація в суспільстві ідеї взаємної відповідальності поколінь, формування позитивного ставлення до похилого та старечого віку, проведення інформаційно-просвітницької роботи, спрямованої на роз'яснення об'єктивного характеру старіння населення, пов'язаних із ним викликів і потенційних можливостей та необхідності пристосування до демографічних змін	створення соціально спрямованих відеоматеріалів щодо взаємної відповідальності поколінь, формування позитивного ставлення до похилого та старечого віку	2020-2021 роки	Мінсоцполітики МОЗ МОН Мінмолодьспорт обласні, Київська міська держадміністрації державна установа "Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України" (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	створено відеоматеріали
		забезпечення поширення соціально спрямованих відеоматеріалів щодо взаємної відповідальності поколінь, формування позитивного ставлення до похилого та старечого віку, роз'яснення об'єктивного характеру старіння населення, пов'язаних із ним викликів і потенційних можливостей та необхідності пристосування до демографічних змін у засобах масової інформації	2021-2022 роки	МІП Держкомтелерадіо ПАТ "НСТУ" (за згодою) обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	запроваджено відповідну соціальну рекламу
		розроблення інформаційних матеріалів з питання	2019-2020 роки	державна установа "Інститут	розроблено інформаційні матеріали

	характеру старіння населення, пов'язаних із ним викликів і потенційних можливостей та необхідності пристосування до демографічних змін для фахівців різних сфер		геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) МОЗ Мінсоцполітики громадські організації і об'єднання (за згодою)	
	розроблення інформаційних матеріалів з питання характеру старіння населення, пов'язаних із ним викликів і потенційних можливостей та необхідності пристосування до демографічних змін для громадян похилого віку	-“-	-“-	-“-
2) забезпечення доступності послуг для громадян похилого віку та їх доступу до об'єктів соціальної інфраструктури, зокрема у сільських населених пунктах	вивчення потреб громадян похилого віку у послугах, зокрема шляхом проведення опитувань громадян похилого віку, аналізу їх звернень, результатів оцінки їх потреб, планування роботи з їх надання	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	затверджено регіональні плани, плани об'єднаних територіальних громад з надання послуг громадянам похилого віку
	проведення інвентаризації надавачів послуг та аналіз їх діяльності (зокрема послуги, що надаються, категорію осіб, яким надаються послуги, чисельність осіб, які отримують послуги)	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	подано Мінсоцполітик и аналітичні довідки щодо надавачів послуг
	проведення оцінки архітектурної, транспортної доступності об'єктів	2020-2022 роки	-“-	затверджено регіональні плани, плани об'єднаних

	соціальної сфери для громадян похилого віку, планування роботи з її покращення			територіальних громад з покращення архітектурної, транспортної доступності об'єктів соціальної сфери для громадян похилого віку
	проведення обстежень установ та закладів системи соціального захисту населення, житлових приміщень отримувачів послуг догляду за місцем проживання (за згодою) в частині створення умов для безперешкодного доступу та догляду, зручності пересування для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату та порушеннями зору та визначення необхідності монтажу спеціального устаткування, "тривожної кнопки" екстреного зв'язку з відповідальним працівником соціальної служби, підйомників, поручнів, в тому числі в туалетних кімнатах, зміни висоти меблів, інших пристосувань, що забезпечують людині можливість бути незалежною	2018-2019 роки	-"	складено за результатами обстеження перелік установ соціального обслуговування, житлових приміщень отримувачів послуги догляду, що потребують облаштування засобами безперешкодного доступу, план-графік проведення робіт та надано інформацію про виконання запланованих заходів
3)	розвиток інноваційних соціальних послуг з метою забезпечення можливості проживання громадян похилого віку у громаді;	залучення громадян похилого віку до планування життя територіальної громади, в соціальне життя суспільства шляхом допомоги в створенні та підтримці ініціативних груп людей похилого віку за принципом	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)
				створено ініціативні групи людей похилого віку

запобігання передчасному та небажаному переміщенню таких громадян до закладів стаціонарного догляду	“рівний рівному”			
	започаткування соціальної програми “Прийомні бабусі та дідусі” щодо залучення громадян похилого віку до надання допомоги батькам, іншим законним представникам дитини у догляді за нею	2019-2020 роки	Мінсоцполітики громадські організації і об’єднання (за згодою)	затверджено методичні рекомендації із запровадження соціальної програми
	розвиток мобільних служб надання паліативної допомоги та сестринського догляду вдома за громадянами похилого віку, денних служб геріатричної допомоги громадянам похилого віку та їх сім’ям	2020-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)	створено мобільні бригади та служби домашньої опіки
проведення спільних круглих столів, семінарів, фокус-груп представників органів державної та місцевої влади з ініціативними групами літніх людей з метою обговорення, виявлення найбільш гострих проблем та спільного пошуку шляхів їх вирішення	2018-2022 роки	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова	забезпечено участь громадян похилого віку у формуванні національної політики із здорового та активного довголіття	

		<p>Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)</p>	
розвиток мобільних служб надання психіатричної допомоги вдома громадянам похилого віку з деменцією	2020-2022 роки	<p>обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)</p>	<p>створено мобільні психіатричні бригади та служби домашньої опіки</p>
розвиток мережі відділень стаціонарного догляду громадян похилого віку за місцем проживання в громаді, зокрема на базі територіальних центрів соціального	2018-2022 роки	<p>обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінсоцполітики громадські</p>	<p>зменшено чисельність громадян похилого віку, які влаштовуютья до обласних будинків-</p>

обслуговування (надання соціальних послуг)	організації і об'єднання (за згодою)	інтернатів для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю
розвиток послуги денного догляду громадян похилого віку, зокрема на базі діючих установ соціального обслуговування	-“- обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об'єднання (за згодою)	запроваджено надання послуги з догляду за громадянами похилого віку протягом дня
запровадження соціальної послуги “перепочинок сім'ї”, що забезпечує довготривалий та паліативний догляд громадян похилого віку	2020 рік Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд	внесено зміни до переліку соціальних послуг, що надаються громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах

			“Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)		
	вивчення питання щодо запровадження послуги із збереження пам’яті з метою профілактики хвороби Альцгеймера	2018- 2019 роки	МОЗ Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою)	подано Кабінету Міністрів України аналітичний матеріал з пропозиціями щодо утворення центрів пам’яті	
4)	впровадження стандартів надання соціальних послуг для громадян похилого віку, в тому числі осіб, які перебувають в інтернатних установах системи соціального захисту населення	модернізація структури закладів та установ соціального обслуговування, розширення переліку соціальних послуг відповідно до потреб отримувачів, в тому числі з метою переходу від постійного стороннього догляду до підтриманого проживання	2019- 2020 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою) Мінсоцполітики	збільшено кількість нових відділень, установ та закладів соціального обслуговуванн я, відкритих відповідно до потреб отримувачів послуг
	розроблення Порядку та типових рекомендацій (плану модернізації закладів) поетапного перепрофілювання (відкриття нових відділень) в установах та зкладах соціального обслуговування	2018- 2019 роки	Мінсоцполітики громадські організації і об’єднання (за згодою)	видано наказ Мінсоцполітик и	
	розроблення рекомендацій щодо переліку обладнання та приміщень, штатних нормативів чисельності працівників для	-“-	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські	-“-	

	відділень підтриманого проживання, паліативного догляду, соціальної реабілітації, інтенсивного догляду та інших в установах стаціонарного догляду та надання послуг на дому за місцем проживання отримувача		організації і об'єднання (за згодою)	
	підвищення кваліфікації фахівців установ соціального обслуговування щодо надання соціальних послуг	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено семінари, тренінги, навчання (кількість годин навчання та осіб, що пройшли навчання)
	аналіз впровадження державних стандартів соціальних послуг в будинках-інтернатах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, зокрема наявність оцінки індивідуальних потреб підопічних, індивідуального плану надання соціальних послуг, договору про надання соціальних послуг	друге півріччя 2018 року	обласні, Київська міська держадміністрації громадські організації і об'єднання (за згодою)	подано інформаційно-аналітичну записку Мінсоцполітик и
	забезпечення проведення оцінки якості надання соціальних послуг в установах соціального обслуговування відповідно до методичних рекомендацій, затверджених Мінсоцполітики	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації громадські організації і об'єднання (за згодою)	розміщено на сайтах обласних, Київської міської держадміністрацій результати оцінки якості соціальних послуг
5)	розроблення стандартів надання соціальних послуг громадянам похилого віку, які	друге півріччя 2018 року	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і	видано наказ Мінсоцполітик и

мають психічні захворювання, за місцем проживання у громаді	внесення змін до державного стандарту стаціонарного догляду громадян похилого віку та осіб з інвалідністю в частині надання соціальної послуги особам з психічними захворюваннями	-“-	об'єднання (за згодою)	-“-
	затвердження державного стандарту соціальної послуги надання натуральної допомоги	2019 рік	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об'єднання (за згодою)	видано наказ Мінсоцполітик
	затвердження державного стандарту соціальної послуги “перепочинок сім'ї”	2021-2022 роки	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об'єднання (за згодою)	-“-
	внесення змін до державних стандартів догляду вдома, денного догляду в частині надання таких послуг особам з психічними захворюваннями	2018-2020 роки	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об'єднання (за згодою)	-“-
б) забезпечення різноманітності організаційних форм догляду за громадянами похилого віку	забезпечення методичного супроводу запровадження соціальної послуги “перепочинку сім'ї”	2020 рік	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	підготовлено інформаційно-методичне видання, забезпечено впровадження соціальної послуги
	вивчення механізму запровадження сімейних	2021-2022	Мінсоцполітики інші центральні	підготовлено інформаційно-

	форм догляду за громадянами похилого віку (приймна сім'я, опікунська сім'я, фостерна (професійна) сім'я, патронатна сім'я (тимчасовий догляд), у тому числі з урахуванням міжнародного досвіду	роки	органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	аналітичну записку із пропозиціями щодо механізму запровадження сімейних форм догляду громадян похилого віку
	запровадження місцевих програм підтримки доглядальників, які здійснюють довготривалий, паліативний догляд за громадянами похилого віку	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	затверджено місцеві програми з підтримки доглядальників в
	розвиток соціальної послуги підтриманого проживання громадян похилого віку, зокрема в спеціалізованих житлових будинках, соціальних квартирах	-"-	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	збільшено кількість спеціалізованих житлових будинків, соціальних квартир
	складення реєстрів надавачів соціальних послуг громадянам похилого віку різних форм власності та підпорядкування і розміщення їх на офіційних веб-сайтах обласних, Київської міської держадміністрацій	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	розміщено на офіційних веб-сайтах реєстри надавачів соціальних послуг
7)	забезпечення залучення волонтерів і представників громадськості до створення і діяльності центрів дозвілля	2019 рік	Мінсоцполітики громадські організації і об'єднання (за згодою)	підготовлено інформаційно-методичне видання

для громадян похилого віку, навчальних центрів активного довголіття, організації груп самопомоги та взаємодопомоги	надання соціальних послуг громадянам похилого віку проведення спеціальних тренінгів, навчальних семінарів, поширення інформації про можливість участі громадян похилого віку у групах самопомоги та взаємодопомоги	2018-2022 роки	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) державна установа “Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) Міжнародний благодійний фонд “Карітас України” (за згодою) Всеукраїнська ліга паліативної допомоги (за згодою) інші громадські організації і об’єднання (за згодою)	видано методичні матеріали з навчання волонтерів
8) сприяння забезпеченню широкої участі благодійних, релігійних організацій та громадських об’єднань у розвитку системи надання первинних і довготривалих послуг громадянам похилого віку, зокрема догляду за ними	проведення щорічного конкурсу “Кращий благодійник року” з метою відзначення кращих благодійників та популяризації благодійної діяльності	2019-2022 роки	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) благодійні, громадські організації і об’єднання (за згодою)	забезпечено проведення щорічного конкурсу “Кращий благодійник року”
	опрацювання за участю благодійних, громадських організацій, громадських об’єднань додаткових стимулів для розвитку волонтерської, благодійної діяльності	2019 рік	Мінсоцполітики благодійні, громадські організації і об’єднання (за згодою)	підготовлено законопроект

	залучення представників релігійних організацій до діяльності мультидисциплінарних команд з надання паліативної допомоги	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) МОЗ Мінсоцполітики	включено духівників до складу мультидисциплінарних команд з надання паліативної допомоги	
9)	активізація виконання місцевих програм транспортного обслуговування для громадян похилого віку	затвердження та виконання місцевих програм транспортного обслуговування для громадян похилого віку, у тому числі із соціального перевезення	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	забезпечено доступність транспортних послуг для громадян похилого віку
10)	запровадження практики реалізації проєктів будівництва соціального житла з урахуванням потреб громадян похилого віку	заохочення проєктування та будівництва житла, зручного для людей похилого віку та людей з інвалідністю, за принципом “універсального дизайну” під час укладання угод із забудовниками	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	забезпечено інфраструктуру доступність для громадян похилого віку
	перегляд державних будівельних норм для маломобільних верств населення, зокрема людей похилого віку, з урахуванням їх потреб та за необхідності внесення змін до державних будівельних норм	2019-2020 роки	Мінрегіон Мінсоцполітики громадські організації і об'єднання (за згодою)	видано відповідні накази	
	вивчення питання створення спеціалізованих будинків/містечок компактного проживання для осіб похилого віку, зокрема з деменцією, з можливістю використання для цієї мети на договірних засадах приватного	2019-2021 роки	Мінсоцполітики Мінрегіон Міноборони	підготовлено інформаційно-аналітичну записку з пропозиціями щодо створення спеціалізованих будинків/містечок	

	житлового фонду, будівель інтернатних установ, військових містечок, що вивільняються або перепрофілюються				
	забезпечення надання соціального житла громадянам похилого віку з урахуванням їх потреб	2021-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	отримано громадянами похилого віку соціального житла	
11)	стимулювання впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності в діяльність бізнесу із спрямованістю на розв'язання проблем громадян похилого віку	удосконалення механізму соціального замовлення соціальних послуг, зокрема щодо участі недержавних надавачів у конкурсі, строку виконання соціального замовлення	друге півріччя 2018 року	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об'єднання (за згодою)	подано на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови
	запровадження за участю соціально відповідального бізнесу надання громадянам похилого віку базового мінімального пакета з підтримки (засоби гігієни, медичні засоби тощо)	2021-2022 роки	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	сформовано та надано базовий мінімальний пакет підтримки громадян похилого віку	
	сприяння висвітленню засобами масової інформації проектів, у тому числі соціальних, спрямованих на надання підтримки громадянам похилого віку, що	постійно	МПП ПАТ "НСТУ" (за згодою) Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації	забезпечено висвітлення інформації засобами масової інформації про соціально	

	реалізуються за підтримки бізнесу		органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	відповідальний бізнес	
	створення інноваційних послуг для громадян похилого віку, зокрема із залучення їх до активного дозвілля, "тренування" пам'яті, фізкультурно-спортивних заходів, у тому числі за принципом державно-приватного партнерства	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	реалізовано проекти державно-приватного партнерства, спрямовані на надання допомоги громадянам похилого віку	
	запровадження за участю соціально відповідального бізнесу "щасливих днів" для громадян похилого віку на туристичних, оздоровчих базах, в кінотеатрах, театрах тощо	2020-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	надано різноманітні послуги громадянам похилого віку за зниженими цінами	
12)	підвищення рівня доступності освітніх, медичних та інших послуг для громадян похилого віку, які проживають у сільській місцевості та на депресивних територіях	запровадження моніторингу потреб територіальної громади в освітніх, медичних та інших послугах, зокрема для громадян похилого віку, які проживають у сільській місцевості та на депресивних територіях	2020 рік	Мінсоцполітики Мінрегіон МОЗ МОН обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	видано наказ Мінсоцполітик и
	надання консультативної допомоги фахівців закладів охорони здоров'я за допомогою телефону та Інтернету	постійно	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) МОЗ	надано консультативн у допомогу (кількість осіб, що отримали консультації фахівців)	

	запровадження в сільській місцевості на базі діючих закладів та установ соціальної сфери: навчальних закладів, клубів, бібліотек, установ соціального обслуговування, соціально-педагогічної послуги “Університет третього віку”	2019-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою) Мінсоцполітики	забезпечено доступність громадян похилого віку, які живуть в сільській місцевості, до освітніх послуг
	забезпечення послугами Інтернет-зв’язку громадян, які проживають в сільській місцевості, за зниженими цінами	2022 рік	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою) громадські об’єднання (за згодою) Мінсоцполітики	забезпечено доступність громадян похилого віку, які живуть в сільській місцевості, до Інтернет-зв’язку
13)	формування позитивного ставлення суспільства до громадян похилого віку, суспільного визнання та заохочення їх внеску та наявного потенціалу, зміцнення солідарності між поколіннями, запобігання дискримінації за ознакою віку, статі, інвалідності, соціального походження та місця проживання, розроблення дієвих методів подолання дискримінації	утворення при міських, районних, районних у містах (у разі їх утворення) радах, радах об’єднаних територіальних громад комісій із захисту прав та інтересів громадян похилого віку, які постраждали від кривди (дискримінації за ознакою статі та за віком, від домашнього насильства, насильства за ознакою статі тощо)	2019-2022 роки	органи місцевого самоврядування (за згодою) обласні, Київська міська держадміністрації соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об’єднання (за згодою) Мінсоцполітики
	забезпечення методичного супроводження діяльності комісій із захисту прав та інтересів громадян похилого віку, які постраждали від кривди (дискримінації за віком, від насильства тощо)	2018-2019 роки	Мінсоцполітики громадські організації і об’єднання (за згодою)	утворено при всіх міських, районних, районних у містах радах, радах об’єднаних територіальних громад комісії із захисту прав та інтересів громадян похилого віку
				видано методичні рекомендації

4. Створення системи захисту прав громадян похилого віку:	запровадження семінарів, тренінгів для дільничних офіцерів поліції щодо особливості роботи з громадянами похилого віку, зокрема з деменцією, та їх сім'ями, сусідами та найближчим оточенням	2019-2022 роки	Національна поліція МОЗ Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено семінари, тренінги для всіх дільничних офіцерів поліції
1) проведення аналізу специфіки демографічного старіння та його соціально-економічних наслідків, зокрема впливу старіння населення на функціонування інститутів сім'ї та освіти, загострення проблем у взаємодії між різними поколіннями та реінтеграції громадян похилого віку у суспільство	проведення науково-практичних конференцій з питання демографічного старіння та його соціально-економічних наслідків	постійно	Мінсоцполітики МОЗ МОН державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою)	забезпечено проведення науково-практичних конференцій
	надання методичної допомоги вчителям закладів середньої освіти щодо ознайомлення учнів стосовно психологічних та фізіологічних особливостей громадян похилого віку, зокрема з деменцією, з метою запобігання конфліктів у родині	2019-2022 роки	МОН МОЗ Мінсоцполітики державна установа “Інститут геронтології імені Д. Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України” (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено семінари, тренінги для вчителів закладів середньої освіти

	запровадження соціальної послуги посередництва (медіації) в установах соціального обслуговування, зокрема територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Мінсоцполітики	надано послугу посередництва (медіації) громадянам похилого віку в установах соціального обслуговування	
2)	підвищення рівня доступності органів влади до інформації, необхідної для реалізації прав громадян похилого віку	впровадження централізованої веб-системи, яка призначена для забезпечення моніторингу, аналізу та прогнозування даних щодо процесів реєстрації та забезпечення громадян соціальними послугами, соціальними допомогами та іншими видами соціальної підтримки	2019-2020 роки	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	видано наказ Мінсоцполітик и
3)	підвищення рівня правової освіти громадян похилого віку, стимулювання навичок відстоювання такими громадянами своїх прав та інтересів	проведення правопросвітницьких заходів, бесід з громадянами похилого віку з питання прав людини, у тому числі громадян похилого віку, механізмів захисту цих прав, зокрема на базі установ соціального обслуговування, центрів дозвілля, центрів активного довголіття	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Мінсоцполітики Мін'юст Координаційний центр з надання правової допомоги, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги	забезпечено проведення щокварталу лекцій з питання прав людини

	створення та забезпечення методологічної підтримки функціонування груп громадян похилого віку для моніторингу діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та відстоювання прав громадян похилого віку	2020-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Мінсоцполітики	видано методичні рекомендації щодо функціонування груп громадян похилого віку для моніторингу діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та відстоювання прав громадян похилого віку	
	забезпечення надання безоплатної первинної правової допомоги громадянам похилого віку	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Мін'юст Координаційний центр з надання правової допомоги, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги	надано безоплатну первинну правову допомогу громадянам похилого віку	
4)	удосконалення механізму здійснення контролю за реалізацією державної політики у сфері соціального захисту громадян	удосконалення механізму проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг із залученням представників громадянського суспільства супроводження у	2018-2019 роки	Мінсоцполітики	видано наказ Мінсоцполітики і
			до	-“-	прийнято

похилого віку	Верховній Раді України проекту Закону України “Про забезпечення державного контролю під час надання соціальної підтримки”	прийняття Закону України		Верховною Радою України Закон України
	вивчення питання щодо утворення Агенції моніторингу та оцінки якості надання соціальних послуг з метою ефективної реалізації державної соціальної політики в частині організації надання соціальних послуг, запровадження громадського моніторингу та оцінки якості надання соціальних послуг	2021 рік	Мінсоцполітики інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об’єднання (за згодою)	подано на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови
5) запровадження механізму захисту майнових прав громадян похилого віку	аналіз та підготовка змін до Цивільного кодексу України в частині перегляду сутності договору довічного утримання (догляду)	2019 рік	Мінсоцполітики Мін’юст інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об’єднання (за згодою)	подано на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект
	опрацювання питання участі органів опіки та піклування під час здійснення правочинів з майном громадянами похилого віку, зокрема шляхом внесення змін до Закону України “Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей”	2022 рік	Мінсоцполітики Мін’юст інші центральні органи виконавчої влади відповідно до компетенції громадські організації і об’єднання (за згодою)	“-“
	запровадження соціальної послуги представництва інтересів в установах соціального обслуговування, зокрема територіальних центрах соціального обслуговування	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою)	надано громадянам похилого віку соціальну послугу представництв а інтересів в установах соціального

	(надання соціальних послуг)		громадські організації і об'єднання (за згодою) Мінсоцполітики	обслуговування
б)	здійснення профілактичних заходів із запобігання втраті майна громадянами похилого віку	проведення правопросвітницьких заходів, бесід з громадянами похилого віку з питання запобігання втраті майна, зокрема на базі діючих установ соціального обслуговування, центрів дозвілля, центрів активного довголіття	-"- обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Мінсоцполітики Мін'юст Координаційний центр з надання правової допомоги, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги	проведено лекції для громадян похилого віку з питання запобігання втраті майна
	аналіз наявного майна у громадян похилого віку, які постійно проживають в установах соціального обслуговування	2018-2019 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) соціальні партнери (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою) Мінсоцполітики	подано Мінсоцполітик и аналітичну записку щодо наявного майна у громадян похилого віку, які постійно проживають в установах соціального обслуговування
	запровадження ведення соціальними працівниками спільно із медичними працівниками закладів охорони здоров'я обліку громадян, які мають психічні розлади, у тому числі залежні від психоактивних речовин,	2019 рік	Мінсоцполітики Мін'юст обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і	запроваджено ведення обліку громадян, які мають психічні розлади

	з метою запобігання незаконній втраті їх майна		об'єднання (за згодою)	
	вивчення питання щодо запровадження механізму запобігання відчуженню майна громадян похилого віку, які постійно проживають в установах соціального обслуговування та/або мають психічні розлади, у тому числі залежні від психоактивних речовин, з метою захисту прав громадян похилого віку	2020-2021 роки	Мінсоцполітики Мін'юст обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	подано на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект
7)	удосконалення механізму повернення державі (компенсації) спадкоємцями вартості догляду громадян похилого віку	удосконалення законодавства в частині посилення відповідальності опікуна/піклувальника за використання майна, витрачання коштів підопічних у разі їх влаштування до установ соціального обслуговування на постійне проживання, зокрема шляхом внесення змін до Цивільного кодексу України	2019 рік	Мінсоцполітики Мін'юст громадські організації і об'єднання (за згодою)
	розроблення механізму компенсації спадкоємцями вартості послуг, отриманих особою у закладах соціального обслуговування за умови фінансування цих послуг з державного бюджету, місцевого бюджету, зокрема шляхом внесення змін до Цивільного кодексу України , Закону України "Про нотаріат"	2020 рік	-"-	-"-
	реалізація пілотного проекту укладення договору довічного утримання (догляду)	2020-2021 роки	Мінсоцполітики Мін'юст Львівська обласна, Київська	подано Кабінету Міністрів України

	між комунальною установою соціального обслуговування та громадянином похилого віку		міська держадміністрації громадські організації і об'єднання (за згодою)	аналітичну записку щодо результатів пілотного проекту укладення договору довічного утримання (догляду) між комунальними установами соціального обслуговування та громадянином похилого віку	
8)	проведення профілактичних і правозахисних заходів та заходів щодо забезпечення захисту від дискримінації, протидії домашньому насильству та жорсткому ставленню до громадян похилого віку	підвищення рівня поінформованості широкої громадськості за допомогою засобів масової інформації та інших інформаційних кампаній про проблему домашнього насильства, насильства за ознакою статі, жорсткого ставлення до громадян похилого віку і про її аспекти та причини	2018-2022 роки	МПП ПАТ "НСТУ" (за згодою) Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено інформаційну кампанію про проблему домашнього насильства, насильства за ознакою статі, жорсткого ставлення до громадян похилого віку
	включення питань, пов'язаних з проблемою домашнього насильства, насильства за ознакою статі, дискримінацією за ознакою статі та за віком, жорсткого ставлення до громадян похилого віку, в програми підготовки фахівців з питань догляду та інших фахівців, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку		-"-	Мінсоцполітики обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	включено в програми підготовки соціальних працівників питання, пов'язані з проблемою домашнього насильства, жорсткого ставлення до громадян похилого віку
	проведення для громадян похилого віку, в тому числі отримувачів соціальних послуг, членів їх родин,		-"-	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування	проведено відповідні заходи (кількість заходів,

	сусідів і найближчого їх оточення та учнівської молоді, тематичних семінарів, лекцій, бесід, роз'яснень в установах соціального обслуговування, клубах, закладах охорони здоров'я, навчальних закладах, закладах/установах соціальної сфери з питання запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, дискримінації за ознакою статі та за віком		(за згодою)	тематика проведених заходів, кількість учасників заходів, кількість зареєстрованих випадків насилля та дискримінації стосовно громадян похилого віку)	
	проведення тренінгів для персоналу закладів соціального обслуговування з питань недопущення порушення етичних норм під час виконання професійних обов'язків, поваги до гідності отримувача послуг, дотримання вимог конфіденційності, а також профілактики “професійного вигорання”, яка може стати причиною насилля та дискримінації	2018-2022 роки	обласні, Київська міська держадміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	проведено тренінги (кількість тренінгів, осіб, що пройшли навчання, та кількість годин навчання)	
9)	задоволення потреб громадян похилого віку з урахуванням статі з метою подолання дискримінації за ознакою статі	проведення досліджень на базі закладів соціального обслуговування щодо впливу віку, стану здоров'я, обмежень чи привілеїв за ознакою статі та інших ознак на потреби у соціальних послугах догляду (їх змісту та умов надання)	друге півріччя 2018 року	Мінсоцполітики МОН наукові установи (за згодою) громадські організації і об'єднання (за згодою)	розроблено пропозиції щодо удосконалення державних стандартів догляду за результатами досліджень

8. Рекомендована література

1. Коркушко О. В., Шатило В. Б., Ярошенко Ю.Т. Передчасне старіння / О. В. Коркушко О.В., В.Б. Шатило, Ю.Т. Бібліотечка практикуючого лікаря. Метод, рекомендації. — К.: ТОВ ДСГ Лтд. — 2003. — 53 с.
2. Медсестринство в геронтології: підручник/В.С. Тарасюк, Г.Б.Кучанська. -К.: ,

- Медицина, 2013.-648с.
3. Батушкин В.В. Острая ишемия миокарда у больных пожилого возраста // Острые и неотложные состояния в практике врача. — К.: Издательский дом “Аванпост-Прим”, 2007. — № 1. — С. 23—27.
  4. Березовська І. Ішемічна хвороба серця: причини, діагностика, профілактика, лікування: посібник. — Львів: Б.В., 2004. — 20 с.
  5. Воложин А.И., Оганов В.С. Остеопороз: учеб. пособие. — М.: Практическая медицина, 2005. — 232 с.
  6. Довідник патронажної медичної сестри // Товариство Червоного Хреста. Науково-інформаційний центр Адаптація. Міжнародна організація Жіноча Громада. — 2005. — С. 10—57.
  7. Кузнецов В.В. Морфологические изменения мозга у больных пожилого возраста, перенесших ишемический инсульт // Проблемы старения и долголетия. — 2004. — №4. — С. 517—524.
  8. Корнонйко ОМ. Медсестринство в офтальмології: посібник. — К.: Здоров'я, 2003. — С. 67—89.
  9. Міщенко Т.С. Лікування та вторинна профілактика ішемічного інсульту // Журнал практичного лікаря. — 2005. — № 2. — С. 8—16.
  10. Мостовий ЮМ. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів: довідник-посібник. — Вінниця: Б.В., 2006. — 480 с.
  11. Насонова ВА. Международная декада посвященная костноуставным нарушениям // Русский мед. журнал. — 2000. — № 2. — С. 369—372.
  12. Середюк Н.М. Внутрішня медицина. Терапія: підручник.-К.: Медицина, 2006.-686с.
  13. Кравченко А. И. Социология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. Учеб. заведений. — М. Издательский центр "Академия", 2002.
  14. Павловский В. В. Ювентология: проект интегративной науки о молодежи. — М.: Академический Проект, 2001.
  15. Про становище молоді в Україні. Щорічна доповідь президента України Кабінету Міністрів та Верховній Раді України.
  16. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. — Львів: Кальварія, 2003
  17. Апанасенко Г. Л. Начала физиологии. Индивидуальное здоровье (сущность, феноменология, стратегия управления) / Г. Л. Апанасенко // Український медичний часопис. - 2002. - № 5 (31). - С. 45-49.
  18. Гриценко В. І. Здоров'я людини як багатоаспектна проблема / В. І. Гриценко, В.М. Белов, А.Б. Кутова та ін. // Вісник Національної Академії Наук України. - 2006. - № 6. - С. 51-56.
  19. Коцур Н.І. Валеологія: підручник / Н.І. Коцур. Л.С. Гармаш, І.О. Калиниченко, І.О. Товкун. - Корсунь-Шевченківський, 2011. - 581 с.

Викладач _____ доц. Івасюк І.Й.